

Een ontmoetingsplaats voor chic en sjofel

Oud-West krijgt een nieuw bestuurlijk en cultureel centrum. De oude tramremise aan het Bellamyplein wordt omgetoverd in De Hallen – ook al zijn omwonenden tegen. Een rondwandeling.

FRANS BOSMAN

De glazen overkappingen van de oude tramremise aan het Bellamyplein zorgen voor licht, lucht en ruimte. Hier reden vroeger de trams door de hoge toegangsdeuren naar binnen. Langs de wanden een wirwar aan pijpen en kabels en in de vloeren de rails die naar de smeerkuilen voert. Het is er nog allemaal. Het stadsdeel bouwt met projectontwikkelaar Burgfonds en architect André van Stigt hier een nieuw stadsdeelkantoor en woningstichting Rochdale bouwt het terrein vol met 315 woningen.

Eind 2009 telt het complex 20.000 gerenoveerde vierkante meters. Daar zitten dan ook een muziektheater met duizend stoelen en een tweede theaterzaal met zeshonderd plaatsen in. North Sea Jazz, de club die ook het gelijknamige festival in Rotterdam organiseert, is geïnteresseerd in de exploitatie. Op het art-house met een filmzaal van driehonderd stoelen en twee filmzalen met elk honderd plaatsen heeft Cinemien ingetekend. Circus Elleboog hangt er zijn trapeze op en de openbare biblio-

'DEZE GEBOUWEN VAN DE DIENST PW WAREN VISITEKAARTJE STAD'

theek in Oud-West krijgt er zijn nieuwe onderkomen.

Er komt een hotel met vijftig kamers, dat door de eigenaar van de hotels Vondel en Roemer wordt geëxploiteerd, en een kinderdagverblijf. Dan is er nog ruimte voor een museum, met wie wordt gesproken met de steenrijke Rattan Chadha, kunstverzamelaar en oprichter van modeketen Mexx. Voor horecazaken is bijna 2200 meter ingetekend.

"Met de exploitanten zal worden afgesproken dat op bepaalde uren in de week ook bijvoorbeeld scholen gebruik kunnen maken van de zalen, zodat het complex ook een buurtfunctie krijgt. Daarover en over het tegengaan van overlast zullen duidelijke afspraken worden gemaakt," zegt Van Stigt.

Het complex staat nu zes jaar leeg en dat is te merken, vindt de architect. Ondanks het verval is hij enthousiast over alle mogelijkheden die het rijksmonument uit 1901 heeft te bieden. "Vroeger was dit het werkende hart van de wijk. Alles draaide om dit gebouw, ook wat betreft werkgelegenheid. Nu wordt het dé ontmoetingsplek voor chic en sjofel in de wijk – want ik weet zeker dat ook de buurtbewoners hier gebruik van gaan maken."

Van Stigt wil het complex zijn oude allure teruggeven. "De remise stamt uit de tijd dat gebouwen als dit werden neergezet door Publieke Werken. Er was geen duidelijke architect aan verbonden maar ze waren, net als de prachtige bruggen van Hildo Krop, de visitekaartjes van het stadsbestuur."

In maart wordt begonnen met de grondsanering – want waar smeerkuilen zijn, is vervuiling. Voor de ontsluiting wordt de traverse gebruikt waar nu nog de oude dienstvertrekken, wasserij, kantoren,

De ingang van de parkeergarage zoals de ontwerpers zich die voorstellen.

Architect André van Stigt: 'Dit was het werkende hart van de wijk.'

FOTO EVERT ELZINGA

kantine en werkplaatsen al liggen. Van Stigt: "Die hele passage gaat als toegang fungeren. Vroeger kwamen de trams er binnenrijden,

om van daaruit naar de centrale hallen gedirigeerd te worden." De openbare traverse krijgt een functie vergelijkbaar met die van

de overdekte passage bij de Stopera. "Alleen wordt deze veel mooier," zegt Van Stigt wijzend naar de hoge ruimte. "Ik kan dat ongege-

neerd zeggen omdat we het gebouw alleen maar op hoeven te poetsen. Je hoeft het gebouw alleen maar te 'lezen' en te zorgen dat je de mooie elementen benut. Een kwestie van de goede functies op de juiste plaats zetten."

Haaks op de traverse ligt de achttien meter brede middenhal van 120 meter. Hier komen de foyers, cafés en restaurants en de toegangen tot de verschillende functies. En ook deze ruimte is voor buurt en bezoekers toegankelijk.

Van Stigt zag ook mogelijkheden voor een ondergrondse parkeergarage met tweehonderd plaatsen. "Als we de tussenwanden van de smeerkuilen verwijderen en die nog iets verder uitgraven, hebben we genoeg ruimte. De garage steunt dan op de funderingspalen van de smeerkuilen."

Bezoekers die via de ondergrondse garage naar binnen willen, komen in de traverse het gebouw in – net als de bezoekers die hun fiets in de publieke ondergrondse fietsstalling met 1200 plekken hebben gezet. Van Stigt: "Zo hopen we het publiek zoveel mogelijk binnen de muren te houden om overlast buiten te voorkomen."

Op de parkeergarage groot ge-

neerd tussen de 25 en 28 miljoen, in-

OOK BOUWERS NIET BLIJ MET HUIZEN EN STADSDEELKANTOOR

clusief het basisinterieur. Er zit geen cent subsidie bij. Toch gebruikt Oud-West de nieuwe naam voor het culturele complex het liefst voor het hele gebied inclusief de nieuwbouw.

En dat is niet terecht – vindt niet alleen Van Stigt, maar ook Werner Reijers van Burgfonds. Zelf zullen ze er niet gauw over beginnen. Maar duidelijk is dat ze het nieuwe stadsdeelkantoor en de woontorens, ontworpen door de pasbenoemde rijksbouwmeester Lies-

beth van de Pol, in geen verhouding vinden met de kleinschaligheid van de buurt. In het middengebied komen woningcomplexen van veertig tot 25 meter hoog. Van Stigt: "Je hoeft geen deskundige te zijn om te zien dat de schaal en maat een spanningsveld opleveren met de historische bebouwing."

Het nieuwe stadsdeelkantoor staat op de artist impression fraai in de ruimte. Maar in werkelijkheid is er zo met de ruimte gewoerd dat er zelfs geen ruimte is voor een taxistandplaats – een facilité waar zo'n uitgaanscentrum niet buiten kan. De standplaats komt nu mogelijk in de Kinkerstraat.

Reijers noemt de bouw van het stadsdeelkantoor 'kapitaalvernietiging'. "Het huidige kantoor aan de Kwakerstraat is nog geen twintig jaar oud en nog lang niet afgeschreven. Het wordt nu afgebroken om plaats te maken voor woningen."

Het peperdure stadsdeelkantoor zou aanvankelijk inclusief acht miljoen inrichtingskosten 26 miljoen gaan kosten. Onlangs ging de deelraad akkoord met een extra 8,5 miljoen vanwege prijsstijgingen in de bouw. Reijers: "Voor dat extra had ik het hele kantoor kunnen bouwen."

Buurt vreest lallende menigten

ALLEN, gillen, kotsen, wildplassen, extra autoverkeer en constant rondtoerende taxi's op zoek naar klandizie. Met de komst van De Hallen is deze woonbuurt voorgoed verpest," aldus buurtbewoonster Anne van den Bergh.

"Na het Rembrandtplein en het Leidseplein wordt onze buurt het derde uitgaanscentrum van Amsterdam, en dat in zo'n kleine woonwijk."

Zij deelt dit schrikbeeld met andere omwonenden, die zich, verenigd in bewonersvereniging Rond de Hallen, al jaren verzetten tegen de komst van het uitgaanscentrum, de nieuwe huizen en het nieuwe stadsdeelkantoor.

De Hallen kunnen straks maximaal 5700 bezoekers herbergen, en in de nachtperiode, ná 00.30 uur, kunnen in filmtheater, hotel, muziektheater en horeca zo'n 2500 mensen binnen zijn.

"Dat is twee keer zoveel als in club Panama, die een capaciteit heeft van 1200 man," benadrukt Van den Bergh. De vergelijking met Panama, in Zeeburg, waar buurtbewoners voortdurend te kampen hebben met overlast van bezoekers, is voor de omwonenden van De Hallen reëel, temeer omdat het gerucht gaat dat juist deze club straks ook het muziektheater in De Hallen gaat runnen. "Ze hebben bij Panama mensen ingehuurd om de bezoekers te begeleiden, maar dat werkt helemaal niet. Komt nog eens bij dat mensen hier straks in groepjes buiten gaan staan roken, met bijkomend lawaai dus. Wat gaan ze daar tegen doen?"

Stadsdeelvoorzitter Hans Weevers kan zich de ongerustheid wel voorstellen. "Het is ook wel veel voor zo'n stille buurt," beaamt hij voorzichtig. "Maar met de verhuurder van De Hallen, Stichting Culturele Hoofdstad Amsterdam,

De werkplaats straks, de grijze banen tonen waar de rails lagen.

sluiten we een overlastconvenant waarin onder meer geregeld wordt dat medewerkers bezoekers aanspreken op eventueel overlastgevend gedrag. Maar ja, daarmee heb je nog geen garantie dat overlast voorkomt dat mensen in groepjes buiten gaan staan roken. Dat is

met de omliggende negentiende-eeuwse bebouwing en het monument De Hallen, maar dat slaat nergens op. Ja, de dakstructuren komen overeen, dat is mooi te zien als je in een helikopter zit, maar vanaf de grond zie je daar niets van."

Weevers: "Voor de woontoren en het stadsdeelkantoor zijn juist top architecten aangetrokken, die veel ervaring hebben met stedelijk bouwen. Er wordt wel degelijk rekening gehouden met de negentiende-eeuwse bouw, in de gevelopbouw en met materiaalgebruik. Daar wordt goed op gelet."

Onlangs werd bekend dat het nieuwe stadsdeelkantoor acht miljoen, oftewel dertig procent, meer gaat kosten dan eerder geraamd. Volgens Weevers is dat geheel te wijten aan een zeer overspannen bouwmarkt. "Ik ben er ook niet blij mee, maar we hebben het vergeleken met andere projecten en dan is het niet eens abnormaal."

ANNE SALOMONS

De werkplaats in 1920.

FOTO GEMEENTEARCHIEF